

B

Roll No.....

ME 2017-18

Total No. of Pages : 3

Total No. of Questions : 7

उत्तरमध्यमा द्वितीयखण्ड

विषय कोड : 825

साहित्यम्

पञ्चम प्रश्नपत्र

समय : 3 घण्टे

पूर्णांक : 100

सर्वे प्रश्नाः संस्कृतमाध्यमेनैव समाधेयाः।

(वृत्तरत्नाकरकिरातार्जुनीययोः निर्धारितभागे प्रश्नाः)

1. सत्य विकल्पः सञ्चित्य विलिख्यताम् — 5×2=10
- (अ) वृत्तरत्नाकरस्य रचयिता वर्त्तते—
(गदाधरभट्टः/विश्वनाथभट्टः/केदारभट्टः/मुकुलभट्टः)
- (आ) लौकिकं छन्दः भवति—
(चतुर्धा/त्रिधा/द्विधा/एकधा)
- (इ) समस्तं वाङ्मयम् अक्षरैर्व्याप्तम् अस्ति—
(दशभिः/नवभिः/सप्तभिः/पञ्चभिः)
- (ई) 'किरातार्जुनीयम्' महाकाव्यस्य प्रणेता विद्यते—
(भासः/भवभूतिः/भारविः/श्रीहर्षः)
- (उ) 'वृकोदरः' इति नाम अस्ति—
(युधिष्ठिरस्य/भीमसेनस्य/अर्जुनस्य/नकुलस्य)

2. रिक्तस्थानानां पूर्तिः विधेया :- 5×2=10
- (क) पादादेकैकाक्षरवर्धितैः।
- (ख) यस्यास्तां समाख्याति।
- (ग) यदिह न युगलं ततः भवेद्दण्डकः।
- (घ) विहितां प्रियया गरीयसीम्।
- (ङ) स्फुटता न पदैरपाकृता न च न।
3. यथायोग्यं योजयत : 5×2=10
‘अ’	‘आ’
(च) उपेन्द्रवज्रा	शिखरिणी
(छ) सप्तदशाक्षरवृत्तम्	अर्थगौरवम्
(ज) पिङ्गलमुनिः	समवृत्तम्
(झ) भारविः	वेदव्यासः
(ञ) पराशरात्मजः	नागराजः
4. अधोलिखितानां वाक्यानां समक्षं सत्यम् असत्यं वा इति विलिख्य उत्तरत - 5×2=10
- (ट) पद्यस्य चतुर्थो भागः पादः कथ्यते।
- (ठ) अनुष्टुप छन्दसि चत्वारिंशवर्णाः भवन्ति।
- (ड) वसन्ततिलकाच्छन्दः चतुर्दशाक्षरात्मकं प्रतिपादं भवति।
- (ढ) युधिष्ठिरः धृतराष्ट्रस्य पुत्रः आसीत्।
- (ण) समवृत्तिः मार्दवम् उपैति।
5. एकशब्देन उत्तरत - 5×2=10
- (त) केदारभट्टस्य पितुर्नाम किम् ?
- (थ) युजोर्जेनसरिद्भर्तुः किन्नाम छन्दः प्रकीर्तितम् ?

- (द) यत्र सजसा जगौ भवति तत्र किन्नाम वृत्तम् ?
- (ध) सहसा किन्न विदधीत ?
- (न) मतिमान् विनय प्रमाथिनः द्विषः किं समुपेक्षेत ?
6. लघूत्तरीयाः प्रश्नाः समाधेयाः — 4×5=20
- (प) वृत्तरत्नाकरस्य छन्दः शास्त्रीयं वैशिष्ट्यं प्रतिपादयत।
- (फ) वृत्तरत्नाकरस्य तृतीयाध्यायपर्यन्तस्य प्रतिपाद्यं वर्णयत।
- (ब) सम-अर्द्धसम-विषमवृत्तानां परिचयः प्रदेयः।
- (भ) किरातार्जुनीयस्योपजीव्यं सप्रमाणं प्रकाशयत।
7. दीर्घोत्तरीयौ प्रश्नौ समाधेयौ — 2×15=30
- (य) वृत्तरत्नाकर प्रणेतुः व्यक्तित्वं कर्तृत्वञ्च सविस्तरं प्रतिपाद्यताम्।
- (र) “भारवेरर्थगौरवम्” इत्यभ्युक्तिं सुरगिरा समुपवर्णयताम्।